

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 10. De modis quibus peccatur contrahendo matrimonium,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

57. **C**ONTRAHENTIVM matrimonium possunt esse va-
rij fines accidentales: vt carnalis delectatio, diuitia ho-
nor, aut aliud eiusmodi. Sed essentialia matrimonio, siue ob
quasi ipsum institutum est à Deo, sunt hi specialiter: quate-
nus quidem institutum est in officium nature: tum pro crea-
tio liberorum, iuxta illud Genesis cap. 1. Makulum & femi-
nam creauit eos, benedixitque illis Deus, & ait; Crescite &
multiplicamini.] tum etiam mutuum coniugum auxilium
& solatium in liberis educandis, alisque ad id ipsum spectan-
tibus officiis obeundis, iuxta illud Genesis 2. Dixit quoque
Dominus Deus: Non est bonum hominem esse solum, fa-
ciamus ei adiutorium simile sibi.] Quatenus vero constitu-
tum est in remedium concupiscentia inordinata, pro fine
habet vitiationem fornicationis, iuxta illud prioris ad Co-
rinth. 7. Propter fornicationem vnusquisque vxorem suam
habeat, & vnaqueque suum virum habeat.] Quatenus de-
nique institutum est in sacramentum, finem habet gratiam
illam specialem, quam coniugibus confert, vt facilius perpetu-
um illud vinculum ferant: difficultateque illius omnes
superent, & se mutuo diligant, sicut Christus dilexit Ecce-
siam: vt pote qui illius cum hac coniunctione, suam coniun-
ctionem repræsentant, ex cap. 5. epist. ad Ephes.

58. Ratione quorum finium, matrimonium habet in se tri-
plex illud bonum, *prolis scilicet, fidei & sacramenti*, quo Theo-
logi cum Magistro in 4. dist. 3. ex D. Aug. compensari volunt
triplex detrimentum, quod matrimonium ipsum adferre so-
let: nempe seruitutis perpetua, de qua in priori ad Corin. 7.
Alligatus es vxori, noli querere solutionem: deinde hebeta-
tionis mentis, quando quidem voluptas in vsu matrimonij
hanc omnino absorbet; & denique nimia sollicitudinis pla-
cendi alteri coniugi, suscipiendi liberos, susceptosque educa-
ndi, ac illis thesaurizandi. Quorum detrimentorum primum,
compensatur bono sacramenti, conferentis coniugibus gratiam
ad conseruandam inter ipsos animorum vnionem, atque ad se
mutuo diligendum sicut Christus dilexit Ecclesiam. Secun-
dum vero compensatur bono prolis, quæ generatur & edu-
catur ad diuinum obsequium. Tertium demum compensa-
tur bono fidei seu fidelitatis: non tantum efficientis, vt nulli
alteri copiam sui facere possint, sed etiam vt debeant sibi mu-
tuo exhibere obsequia, quibus in suis difficultatibus leuamen
& solatium ab inuicem accipiant.

59. **H**IC OCCVRRIT difficultas; An matrimonium sit in-
ualidum si contrahatur alio fine, quam quo institutum est à
Deo. Ad cuius explicationem faciunt quæ lib. 2. disp. 29. q. 2.
Sanchez tradit. Primum est, matrimonium minime irritari
ob quemcumque, etiam peruersum, finem: qui substantia illius
minime aduerteretur. In quo auctor notat omnes consentire:
tum per cap. Solet 32. quæst. 2. tum quia alij omnes contractus
& sacramenta, ex malo fine adiuncto, non annullantur, si
substantialia seruentur.

Secundum est, matrimonium inualidum esse si illud con-
trahens intendat finem excludentem consensum in aliquid
eorum, quæ sunt de eiusdem sacramenti essentia. Ratio est:
quia ad matrimonium necessarius est consensus, saltem im-
plicitus ad ea quæ sunt de illius essentia; consensu enim con-
trahentium, ipsum perficitur: nec potest constare sine omni-
bus suis essentialibus.

60. Tertium est: esse quoque matrimonium inualidum si cõ-
trahens proponat sibi finem repugnantem illius indissolu-
bilitati. Hanc enim esse de eius essentia, patet ex definitione
tradita in cap. 1. Itaque nullum esse matrimonium, si quis a-
liquam ducat intentione ipsam dimittendi, cum alia dicitur aut
nobilior adoleuerit. Accedit, quod intentio faciendi quod
facit Ecclesia, sit ad validitatem sacramenti necessaria ex Con-
cil. Florent. in instructione Armenorum: tunc autem desit
talis intentio, vt manifestum est.

Quartum est: nec validum esse matrimonium contra-
ctum cum intentione excludente obligationem; siue red-
dendi coniugi coniugale debitum, siue illi fidem seruandi,
siue educandi susceptam prolem: nam eiusmodi obligatio
est essentialis matrimonio. Obligatur enim coniuges ex vi
matrimonij vt ad vitam indiuiduam, sic ad reddendum sibi
mutuo coniugale debitum, nec faciendam alteri copiam
sui corporis, & ad prolem non impediendam, habitam-
que educandam. Quæ doctrina est D. Thomæ in 4. distin.

31. quæst. 1. artic. 3. in corpore: cuius verba Sanchez refert,
num. 3.

61. Quintum est: validum esse matrimonium contractum
cum intentione includente quidem prædictam obligationem,
sed excludente illius executionem: vt cum quis contrahit
intentione faciendi quod facit Ecclesia, sicque ligandi vin-
culo sacramenti, prout faciunt cæteri Christiani: in animo
tamen habet (sed non deducit in pactum, quod esset contrarium
obligationi prædictæ) vitare prolis generationem aut habitam
non educare, aut debitum negare coniugi, & alteri commi-
sceri. Ratio est quia talis intentio ipsius: nihil aufert, quod
ad substantiam matrimonij attineat. Namque cum ea stare
potest obligatio, de qua prius diximus: quia stat velle obliga-
ri ad aliquid faciendum, & ad esse animi non implendi illud:
vt patet ex eo qui iurat vere animo iurandi, & simul intendit
non seruare iuramentum: quæ intentio non impedit quo-
minus iuramento obligetur. Sic ergo valide contrahet ma-
trimonium qui illius obligationem intendit, etiam si habeat
in animo transgredi eandem: nisi ipsa quoque transgressio cõ-
sistat in aliquo, quod essentia matrimonij repugnet, vt v. g.
in dissolutione matrimonialis vinculi: quam intendens, vt
ign. ante attingimus, non contrahit valide: vt nec intendens, se
tali vinculo non adstringere.

CAPVT X.

De modis quibus peccatur contrahendo matri-
monium.

SUMMARIUM.

62. Septem sunt tales modi, quorum primus est ex parte inten-
tionis, secundus ex parte finis.
63. Ratio de hoc iudicandi quæ conclusioibus comprehensa.
64. Tertius modus ex parte impedimentorum, quartus ex parte
modi, & quintus ex parte ordinis.
65. Sextus ex parte temporis, & septimus ex parte contrahen-
tium.

62. **E**X his quæ Syluest. Matrimonium 4 & Caiet. eod. verbo,
Nauar. in Enchir. cap. 22. à num. 76. nonnulliq; alij ha-
bent, constat septem tales modos esse posse.

63. PRIMVS est, ex parte intentionis: quando quis simulat
se contrahere, nec habet intentionem, & animi contrahen-
di: quod peccatum est mortale ob notabile iniuriam quam
facit sacramento. Quod idem pari ratione dicendum est,
quando quis adiecerit matrimonio conditionem contra
illius substantiam. Nam in eo casu perinde ac in prædicto sa-
cramentum sit irritum.

64. SECVDVS modus est ex parte finis; ad quem diudi-
candum facit doctrina quam lib. 2. disput. 29. q. 3. tradit San-
chez contenta his conclusionibus. Prima est; Quando matri-
monium à contrahente non ordinatur ad copulam carnalem
vt contingit in matrimonio B. Virginis, & in eo quod iuxta
cap. Commissum; D. sponsalibus, contrahitur cum inten-
tione non consummandi illud, sed ingrediendi religionem:
tunc peccatum nullum esse; non proponere sibi sobolis pro-
creationem & educationem aut fornicationis euitationem.
Ratio est: hæc sunt tantum finis matrimonij, quatenus ipsum
celebratur animo vt dicitur illo; quod quidem esse finem esse ma-
trimonij tantum modo ratione copulæ: quam cum licet nō
intendere, vt patet ex propositis exemplis, licebit pariter nō
proponere sibi illum ipsum finem: sed contentum esse eo, ad
quem matrimonium proxime ordinatur, qui est sanctifica-
tio coniugum, coniunctioque animorum, cum mutua pote-
state ad actum coniugalem.

65. Secunda conclusio est; Quando matrimonium celebratur
animo vtendi eo, peccatum esse non intendere principaliter
sobolem vel fornicationis vitiationem: sed fines alios, non
malos quidem; matrimonio tamen extraneos: vt cum quis
vxorem ducit principaliter ob ipsius pulchritudinem, vel ob
diuitias, aut etiam ad pacem inter illos componendam. Cu-
ius peccati ratio in eo consistit, quod inordinatio sit, re vt ad
finem extraneum, relicto eo ad quem de se est instituta. Au-
thores ita tenentes, plures citat Sanchez num. 21. Qui & ad-
monet id peccatum, esse tantum veniale: quia cum tali inor-
dinatione

dinatione

REGINA
DE
PRAE
HODI
E. V

dinatione seruatur substantia matrimonij, retento recto ordine ad fines principalem qui est mutua potestas ad actum conjugalem, ob sobolem propagandam.

Tertia conclusio est, Non esse peccatum, minus principaliter seu secundario intendere finem de se indifferentem, matrimonio extraneum. Pro qua facit exemplum Iacob, qui Genes. 29. accepit Rachel propter pulchritudinem. Facit & ratio: quia inde nulla oritur inordinatio finis matrimonij, cum non obstante motiuo siue diuitiarum, siue pulchritudinis, siue amicitiae, quo quis forte ad contrahendum inducitur, seruetur matrimonij finis debitus, quando celebratur principaliter ob prolem vel fornicationis vitiationem. Quod censetur fieri, quantumcumque contrahentes nihil de tali fine cogitent. Eo enim ipso, quod matrimonium contrahere intendunt, nisi talem finem expresse excludant, illum virtute & implicite intendunt, vt ex Caiet. & Couar. Sanchez in seq. num. 25. addit.

Quarta conclusio est, Quando matrimonium contrahitur in ordine ad copulam, peccatum esse veniale principaliter contrahere gratia vitandae fornicationis, non autem procreandae prolis, si contrahentes tales sint vt secundum communem spem possint habere prolem: non item si secundum communem spem nequeat prolem generare. Ratio prioris partis est: quod inordinatum sit, nisi primario, qualis est matrimonij, procreatio prolis, praeponeat secundarium, qualis est matrimonij, vitatio fornicationis. Ratio vero posterioris est, quod quando finis primarius impossibilis est, licitum sit, cum impossibile intendi non possit, eo omisso secundarium intendere. Adde quod alioquin scilicet generationi inepti, semper peccarent contrahendo; quod dicendum non est. Pro hac doctrina plures auctores idem Sanchez nu. 26. refert.

Quinta conclusio est, Contrahere matrimonium ob finem venialem vt ob vanam gloriam, peccatum esse veniale: & contrahere ob finem mortalem, vt ob commoditatem interficiendialiquem, peccatum esse mortale. Hanc ab omnibus receptam esse notans Nauar. in Enchir. cap. 22. n. 79. probat: quia quam malus est finis alicuius actus, tam & ipse actus malus est argumento cap. Cum minister 23. qu. 5.

Postrema conclusio est, Contrahentes matrimonium peccare mortaliter, si expressa conditione excludant fines ad quos institutum est a Deo. In eo enim grauem iniuriam inferunt & Sacramento & Christo, a quo in tales fines illud est institutum. Vide antedicta nu. 59.

TERTIUS modus, quo peccatur in contrahendo matrimonium, est ex parte impedimentorum, de quibus dicitur in proxime sequenti tractatu: isque procedit quantumcumque habes impedimentum, speret se habiturum dispensationem: quia talis spes non tollit impedimentum ipsum. Est autem peccatum mortale, cum impedimentum fuerit ex maioribus, non autem cum ex minoribus, exceptis tribus, quemadmodum notat Caiet. in verbo Matrimonium: quorum primum est Ecclesiae interdictum: secundum, sponsalia: & tertium, simplex votum castitatis.

QUARTUS modus, est ex parte rationis contrahendi: nempe cum matrimonium celebratur clandestine, aut contra iustam voluntatem parentum: de qua in sequentibus. Cuiusmodi peccatum esse mortale Concil. Trident. sess. 24. cap. 1. De reform. matrimonij satis indicauit, cum dixit: Ecclesiam semper detestatam esse & prohibuisse id genus matrimonij. Vide Nauarum in Enchir. cap. 22. nu. 69.

QUINTUS modus, est ex parte ordinis: nempe si non adhibeatur benedictio ante consummationem matrimonij: quod tamen peccatum ex communiore sententia non est plusquam veniale, de quo late Sanchez lib. 3. disp. 12.

SEXTUS modus est, ex parte temporis: sunt enim certa tempora in quibus non licet celebrare nuptias vt antea retulimus ex Concil. Trid. sess. 24. De reform. matrimon. cap. 10. Quod peccatum quando sit mortale, Nauarum in seq. nu. 71. explicat docens, mortaliter peccare eum, qui temporibus ab Ecclesia prohibitis benedictionem nuptiarum accipit, aut in domum suam solemniter sponsam inducit: tanquam transgrediens Ecclesiae prohibitionem: de qua in cap. Capellanus, De ferijs, & in cap. Non oportet, & tribus sequentibus 33. qu. 4. non item qui solum sponsalia aut matrimonium de praesenti contrahit: quoniam illa prohibitio tantum est quoad matrimonij

solemnitatem, & non ad impediendum ne talibus diebus qui contraxerunt carnaliter coniungantur; prout ad citatum cap. Capellanus, verbo Quocumque tempore, glossa annotat. Pro quo D. Thomam, Paludanum, Caieta. & Syluestrum Nauar. citat. Videri potest Thomas Sanchez lib. 7. disp. 1. latius de eo differens. Sufficiunt autem nostro instituto quae dicturi sumus sub finem sequentis nu. 183.

VLTIMVS modus est ex parte contrahentium. Nam quando ille qui contrahit, nouit se esse excommunicatum maiore aut minore excommunicatione, aut se esse in peccato mortali, peccat mortaliter contrahendo matrimonium in eo statu: quod Nauar. in seq. nu. 81. & ceteri communiter notant. Ratio autem est, indigna susceptio Sacramenti: ad quam vitandam Concil. Trid. in praeced. cap. 1. hortatur futuros coniuges vt antequam contrahant, vel saltem triduo ante matrimonij consummationem sua peccata diligenter confiteantur, & ad Sacrosanctum Eucharistiae Sacramentum pie accedant. Quod obseruandum est non solum quando contrahitur matrimonium inter praesentes: sed etiam cum inter absentes per procuratorem aut per literas: cum tunc etiam sit verum Sacramentum, argumento cap. Ex parte 2. De conuers. coniug. De qua relate Sanchez lib. 2. matrim. disput. 11. & 12. Itaque ille qui procuratorem mittit debet constituere alteri certum diem in quo contrahatur matrimonium, & interea curare vt tunc temporis ab excommunicatione & peccato mortali se liberum inueniat.

TRACTATUS IPI.

De impedimentis matrimonij.

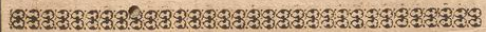
IXPOSITIS ijs quae ad matrimonij substantiam & causas ipsius spectant: consideranda sunt impedimenta, quae contractum, in quo debet consistere, inualidum vel illicitum faciunt: quorum alia dicuntur maiora redduntque matrimonij contractum & illicitum & inualidum: alia minora, quae reddunt quidem illicitum, non tamen inualidum matrimonij contractum. Vnde ista ab auctoribus definiuntur esse, quae matrimonium impediunt contrahendum, sed non dirimunt contractum, id est, ratione quorum, peccatur quidem contrahendo matrimonium: sed ita vt contractum, nihilominus sit validum. Istiusmodi sunt votum simplex castitatis, sponsalia cum alio iam contracta, interdictum Ecclesiae traditio Catechismi: & sex crimina, nempe incestus, raptus sponsae alienae, coniugium sacrilegium cum Sanctimoniali; occisio uxoris, interfectio Praesbyteri, & Baptismus proprii filij. Meliora vero definiuntur quae non solum impediunt contrahendum, sed etiam dirimunt contractum. Quod aduerte non esse ita intelligendum quasi talia impedimenta dissoluunt ac dirimunt matrimonium ante valide contractum: illius enim vinculum indissolubile est, prout plenius expositum est in praeced. cap. 4. sed quod eam vim habeant, vt qui cum illis contraxerint, iure separari debeant, tanquam ij qui non vere & legitime, neque valide contraxerint, prout ex D. Thoma communiter; sententia notat Nauar. in Enchir. cap. 22. nu. 29. Duodecim autem istiusmodi communiter numerantur expressi his verbis:

- Error, conditio, votum, cognatio, crimen,
- Cultus disparitas, vis, ordo, ligamen, honestas,
- Si sis affinis, si forte coire nequibus.

Quae sic inter se distinguuntur, vt alia referantur ad coniugum consensum: vt primum, secundum, & septimum: nempe error, conditio, & vis, quorum duo priora eidem consensui libero aduersantur per ignorantiam: & posterius per coactionem. Alia autem referantur ad personas contrahentes quae reddunt ad matrimonium inhabiles: alia quidem absolute, atque adeo ad matrimonium quodcumque quorum vnum est naturale, nempe duodecimum, hoc est, impotentia coeundi perpetua; siue innata sit, siue maleficio procurata: tria vero sunt voluntaria, scilicet tertium, & octauum & nonum: hoc est, votum, ordo, & ligamen. Alia vero inhabiles reddunt tantum ad aliquod matrimonium, sed ad matrimonium cum certis

tantum personis contrahendum : vt quartum, quintum, sextum, decimum & vndecimum, hoc est, cognatio, crimen, nempe adulterium iunctum homi. idio in via ad futurum matrimonium, cultus disparitas, honestas publica, & affinitas. Videri possunt Bellarminus in libro De matrim. cap. 18. & Sanchez in lib. 7. disp. 6.

Distinguntur adhuc aliter eadem maiora impedimenta; quod quaedam sint iuris naturæ; nimirum quia recta ratio dicitur impedire matrimonij contractum, eleuatum à Christo in Sacramentum: quædam vero tantum sint iuris Ecclesiastici. Vnde fit vt in his auctoritate publica dispensari possit: non item in illis. De singulis in particulari dicitur: primo, considerabim⁹ maiora, quæ sunt iuris naturæ: secundo, maiora quæ sunt iuris tantum Ecclesiastici: & postremo loco minora. Quæ autem dicuntur de viro erunt pariter intelligenda de femina, & è contra, nisi aliud annotetur.

TITVLVS PRIMVS.

De maioribus matrimonij impedimentis quæ iuris sunt nature.

Ista sunt sex, indicata hoc versu: Mens ægra, ac toniunx, vis, error, ineptia, sanguis: Quorum sensus est: i carere vsu rationis, coniugatum iam esse, cogi ad contrahendum, errare circa personam cum qua contrahitur, ineptum esse ad carnalem copulam, & consanguineum esse illi cum quo contrahitur, de iure naturæ impedire matrimonium. Cui, quatenus requirit consensum liberum, repugnant mens ægra, vis, & error: & quatenus significat vnici Christi cum vnica Ecclesia coniunctione, aduersatur ipsum contrahi cum pluribus, quam cum vno vel vna. Ac demum quatenus institutum est ad liberorū procreationem, repugnat non modo ineptia; sed etiam sanguis, qui naturaliter facit illud auerfari.

CAP. XI.

De impedimento ægræ mentis.

SVMMARIVM.

- 66 Defectus ægræ mentis, seu vsus rationis, impedit matrimonij validitatem.
- 67 Amentes non sunt permittendi coniugi etiam si id expetant.
- 68 Quando sit aut non sit peccatum inire matrimonium cum furioso habente lucida intervalla.

66. Quoniam ad matrimonium liber consensus requiritur, nisi ad sit rationis vsus: illos in quibus is defuerit, nec esse est ad matrimonium inhabiles esse. Et ita pueris contrahentibus usum rationis, matrimonium nullum esse ex defectu consensus, habetur ex cap. Tuæ fraternitati De sponsalibus in fine. Similiter perpetuo furiosis vel amentibus, contrahentibus, ex defectu quoque consensus, nullum est matrimonium ipsorum ex cap. Dilectus De sponsalibus.

67. Neque licitum esse duos amentes coniungere: imo prohibendos esse, si coniungi vellent, bene probat Sotus in 4. dist. 34. sub finem: tum quia fieret proli iniuria: quia quantumcunque per aliam personam prouideretur illius educationi, non obuiaretur tamen illi graui incommodo, quod amens nasceretur; deinde quia alienum est à ratione permittere vt homines belluarum more carnaliter coniungantur: nec refert, quod in eo non peccarent defectu ratione. Nam si blasphemant, vel aliud legi naturæ repugnans attentarent, sine dubio cohibendi essent.

68. Quod si furiosus lucida habens intervalla matrimonium contrahat: atque tunc, cum contrahit compos sit mentis validum est matrimonium, ex capite. Neque furiosus 32. questio. 7. vbi glossa id annotat. Verumtamen si inde probabile mortis periculum, vel vxori vel infantibus immineret, peccatum esset mortale cum tali contrahere. Sin tale periculum abesset, non videretur peccatum esse plusquam veniale, aut forte nullum esse. Quia si tali vxorem ducere licet, iuxta Apostolum in priore ad Corinth. 7. ad contrahendum fornicationis peccatum cui obnoxius est (nec enim ab eo liber est omnino, sicut is qui perpetuo caret vsu rationis) licebit quoque; femina nubere illi; cum spes fuerit probabilis & se & prolem conseruandi ab illius furia.

CAP. XII.

De impedimento coniugij.

SVMMARIVM.

- 69 Stante matrimonio, etiam non lum consummato, secundum iniri non potest: non obstant quod alter coniunx probabiliter putetur mortuus.
- 70 Dua conditiones requiritur vt mulier possit tut à conscientia inire secundas nuptias.
- 71 Quatenus inditia, aut fama de morte mariti possint sufficere feminae, ad contrahendum licite cum secundo.
- 72 Non est speranda mulier eo solo nomine, quod propria auctoritate nupserit: & ad quid ea teneatur, cui dubitat an prior maritus adhuc viuat, aut scit adhuc viuere.
- 73 Quando sit validum matrimonium contractum mortua vxore, quam maritus qui contrahit existimat viuere.
- 74 Pater ducentis vxorem priore adhuc viuente.

Cum sit contra rationem matrimonij à Christo in Sacramentum instituti, vt patet ex dictis tractatu primo cap. 1. num. 4. quod vnus viri plures simul sint vxores: vel vnus vxoris plures simul sint viri: dubium non est, quin per legitimum matrimonium habere iam coniugem, sit tale impedimentum contrahendi secundum, vt reddat ipsum omnino inualidum. Quod verum est non modo cum prius matrimonium fuerit carnali copula iam consummatum, sed etiam cum nondum fuerit, ex capite. 1. 3. & vlt. De sponsa duorum. Atque hinc est quod si mulier existimans probabiliter virum suum mortuū esse, secundo viro auctoritate iudicioque Ecclesiæ nubat, etiam si cum eo manserit diutissime, nõ ideo tamen prius matrimonium dissoluatur, siq; prior vir ipsius reuertatur, debeat ad illum redire: vt habetur 34. questio. 1. cap. 1. Quamquam, vt ex eod. cap. habetur, non censetur talis mulier peccasse, adulteraque; fuisse: nisi secundo viro adhererit, postquam primum adhuc viuere cognouit, ex cap. Si virgo, eadem questio. 1.

Cæterum vt intelligatur quando mulier possit tuta conscientia accipere secundum virum, dum prior non compareret, & probabiliter putatur mortuus (de qua re late Sanchez libr. 2. disput. 46.) obseruandæ sunt duæ conditiones ad id necessariae, iuxta cap. 2. De secundis nuptijs. Prior est, vt mulier ipsa vere sibi persuadeat priorem virum suum mortuum esse: aliqui enim ageret contra conscientiam; quod non licet. Posterior est, cum faciles sint mulieres ad tale quid sibi persuadendum, vt id credat non leui de causa, sed iusta: & argumento moraliter certo. Quod argumentum, cum triplex assignari possit iuxta glossam ad cap. finale, De lite non contest. verbo Praesumatur; nempe certus nuncius, fama communis, & inditia quæ gignant vehementem præsumptionem; vt v. g. quod ille prior vir fuerit valde senex, abfueritque; multis annis: aut quod ingressus sit prælium nec amplius visus. Atque constat quidem mulierem, cum acceperit certum prudentis iudicio nuncium de morte prioris viri, posse alteri nubere, ex cap. In præsentia, De sponsalibus in fine.

Se d an ad idem sufficiant fama & inditia prædicta, versatur in controuersia. Communior autem sententia (quam cum Syluestro Matrimonium 8. questio. 13. tenet Nauarr. in Enchir. cap. 22. num. 53. ac tribus sequentibus: tenent item Sotus in 4. dist. 37. sub finem: atque Couarr. in Epitome quarti Decretalium parte 2. cap. 7. §. 3. num. 3. & 4. pluresque alij quos Sanchez loco citato questio. 3. refert) declaratur his propositionibus.

Prima est: Iudicem Ecclesiasticum non debere mulieri facultatē concedere, vt secundo viro nubat, donec certum nuncium

nuncium

REGINA
PRAE
HBRJ
E. V